

Policy för Essunga kommuns internkontroll

Dokumenttyp	Policy
Fastställd	2017-02-20, § 6 av Kommunfullmäktige
Detta dokument gäller för	Samtliga nämnder, bolag och stiftelser
Giltighetstid	2017-02-21–2021-12-31
Dokumentansvarig	Kommunchef
Diarienummer	2016-000211

Bakgrund och definition

Kommunallagen 6 kap 7 § ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.”

Internkontroll är en viktig del av kommunens styrmodell för att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel. I kommunens verksamheter pågår interna kontroller kontinuerligt.

Det handlar om att uppmärksamma risker för att förebygga händelser med allvarliga konsekvenser. En del kontroller är inbyggda i verksamhetens arbete genom checklistor och de kallas **egenkontroller**. De kontroller som ingår i begreppet **internkontroll** är främst anmodade från nämnder, styrelse eller ledningsgrupp och ingår i kommunens årliga internkontrollplaner. Det är nämnder och styrelser som avgör vad som ska ingå i den årliga internkontrollen, till skillnad mot den egenkontroll som planeras och utförs i verksamheterna. Även kommunala bolag och styrelser ska ta fram årliga internkontrollplaner och redovisa dessa till kommunstyrelsen.

Förutsättningarna för en god internkontroll påverkas av organisationsklimatet. För att internkontrollen ska kunna bidra till goda och säkra resultat krävs öppenhet och professionellt förhållningssätt. Ledningen visar att internkontroll är viktigt och föregår med gott exempel i att följa rutiner och policys.

En kommunal verksamhet som handskas varsamt och professionellt med sina resurser får högt förtroendekapital och tillit. Kontrollen säkrar även förtroendet från kommuninvånarna. ”Loss of trust” kan annars göra stor skada för kommunens anseende. En välfungerande internkontroll skyddar verksamheten och säkrar varumärket.

Syfte och utformning

Syfte med internkontroll är att:

- stödja ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- stödja efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter o beslut
- skydda mot fel, brott, förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar
- skydda ledare och medarbetare mot oberättigade misstankar om oegentligheter
- stödja tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

Enligt **COSO-modellen** består intern styrning och kontroll av ett ramverk med följande delar:

- Uppföljning
- Information och kommunikation
- Kontrollstrukturer
- Riskbedömning
- Kontrollmiljö

Delarna ska byggas lika starka för att verksamheten ska säkras på ett tillfredsställande sätt.

*Bild COSO-modell:
Intern styrning och kontroll som utarbetats av Committee
of Sponsoring Organizations of the Treadway commission
(COSO)*

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön är grunden för att internkontrollen fungerar och är samtidigt det som kontrolleras.

I kontrollmiljön ingår bl.a. verksamheternas arbete samt organisationsklimatet som kan vara en avgörande faktor. Goda förutsättningar för en fungerande internkontroll är ett tillåtande klimat där man kan föra en öppen dialog om problem, utmaningar och risker i verksamheten. Man ska inte fokusera på personfel, utan på systemfel. Internkontrollen får inte innebära ”jakt på syndabockar”. En god kontrollmiljö skapar förtroendekapital, som i sin tur gynnar verksamheternas resultat.

Kontrollmiljön kan delas upp i olika system;

- Politiska systemet (den politiska styrningen)
- Organisatoriska och administrativa systemet (styrmodell, styrning och ledning av verksamheten, riktlinjer, fördelning av ansvar och befogenhet)
- Tekniska systemet (hjälpmedel, rutiner, metoder)
- Sociala systemet (kultur, värdegrund, attityder och värderingar).

Riskbedömning

Riskbedömning syftar till att föregripa risker innan de inträffar och avgöra allvarlighetsgraden av brister som uppstått. Risker ska bedömas för att särskilt uppmärksamma potentiella händelser med hög riskfaktor. Risker med hög sannolikhetsgrad och hög allvarlighetsgrad prioriteras och ska ingå i nämndernas årliga internkontrollplaner. En väl genomförd riskbedömning gör att förbättringsåtgärder blir bättre anpassade och når önskat resultat. Riskbedömning går ut på att identifiera och bedöma de risker eller hot som verksamheten ställs inför samt uppmärksamma brister. Risker kan delas in i två huvudgrupper: externa och interna risker.

Externa risker

- Omvärldsrisker (ex. befolknings- och infrastrukturs-utveckling, ändringar i EU-beslut)
- Finansiella risker (ex. skatter, statsbidrag, likviditetsrisk)
- Legala risker (ex. ny lagstiftning, nya föreskrifter, externa avtal)
- IT-baserade risker (ex. informationssäkerhet)

Interna risker

- Verksamhetsrisker (ex. styrbarhet, resultat, resurser, personalförsörjning)
- Redovisningsrisker (ex. rättvisande redovisning, delegationsordning)
- IT-baserade risker (ex. ny teknik, konfidentialitet, tillgänglighet)

Kontrollstrukturer

Varje år antar kommunens nämnder, bolag och styrelser internkontrollplaner med urval av de största, viktigaste eller mest aktuella riskerna. I internkontrollplanerna ingår en struktur med kontroller som ska utföras med viss utsedd metod och frekvens och av en viss utsedd kontrollant. Kontrollerna utformas i förhållande till den riskbedömning som gjorts. Kontrollresultaten rapporteras till en utsedd kontrollansvarig, som analyserar eventuell risk eller brist och tar beslut om eventuell åtgärdsplan.

En grundläggande princip är att det som ska kontrolleras inte ingår i kontrollantens ordinarie ansvarsområde. Det bör vara någon som är väl insatt i verksamheten och helst vara överordnad eller ”vid sidan av” för att minimera beroendeställning.

Information och kommunikation

Information och kommunikation avspeglar kultur och värdegrund och ska prioriteras då den påverkar kontrollmiljön. Dialogstrukturen ska vara dubbelriktad – internkontrollplaner, kontrollresultat och åtgärdsplaner ska kommuniceras både uppåt och nedåt i verksamheten – både nämnd, ledning och medarbetare ska få och ge information.

Uppföljning

Uppföljning av internkontroll är en intern tillsyn och redovisning av hela eller delar av internkontroll-systemet. Det kan innehålla genomgång av hur COSO-modellens olika delar fungerat under perioden. I uppföljningen ingår också redovisning av utförda internkontroller och kontrollresultat, det vill säga beskrivning av risker som föreligger, redovisning av kontrollresultat, delgivning av eventuella åtgärder som genomförts för att minska risker eller åtgärda brister samt resultat av åtgärderna.

Uppföljning av internkontrollen ingår i kommunens delårs- och årsredovisning.

Ansvarsroller – vem gör vad

Varje **nämnd och styrelse** ska varje år anta en särskild plan för internkontroll och har skyldighet att löpande följa upp internkontrollplanen för sitt ansvarsområde.

Kommunstyrelsen har även ett övergripande ansvar att utvärdera kommunens samlade system för internkontroll, inklusive internkontrollen i kommunens bolag och stiftelser.

Styrelser för kommunens bolag och stiftelser ansvarar för internkontrollen inom sina respektive områden och rapporterar till kommunstyrelsen enligt kommunens gemensamma rutin. I ägardirektiven tydliggörs bolagens och stiftelsernas ansvar för att ha en fungerande och tillräcklig internkontroll.

Revisorer har ansvar att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt samt tillfredsställande ekonomiskt sätt. I ansvaret ingår att granska om nämnders och styrelsers interna kontroll är tillräcklig ur ett helhetsperspektiv. Revisorer har inte ansvar för internkontrollen. Internkontroll skiljer sig från revision, som är en extern granskning utförd av revisorer.

Förvaltningschefer ansvarar för att skapa förutsättningar och upprätthålla en god internkontroll. Ansvaret inbegriper att föra dialog med nämnd om befintliga risker och tillsammans skapa internkontrollplaner samt tillse att antagen internkontrollplan utförs och att resultatet redovisas till nämnden. I de fall internkontrollen påvisar stora risker eller allvarliga brister har förvaltningschef och **verksamhetsansvariga** ansvar att vidta åtgärder och redovisa dessa till nämnd.

Verksamhets- och enhetschefer ansvarar för att utföra de internkontroller de blivit ålagda samt att beslutade åtgärder blir genomförda för att minimera risker och åtgärda brister.

Controller och **kvalitetsutvecklare** är stödfunktioner för utveckling och implementering av antagen policy och rutiner samt sprida kunskap om internkontroll till nämnder och verksamheter. Under året ger controller och kvalitetsutvecklare stöd till kontrollansvariga och kontrollanter samt dokumenterar internkontrollplaner och uppföljningar.

Essunga kommun
